

ספרים

היוצאים לאור בפעם ראשונה

ע"י חברת

מקיצי נרדמים

תחת השגחת ראשי החברה:

משה מונטיפיורי בלאנדאן,

אברהם הכהן (המכונה ד"ר אלברט כהן בפאריז),

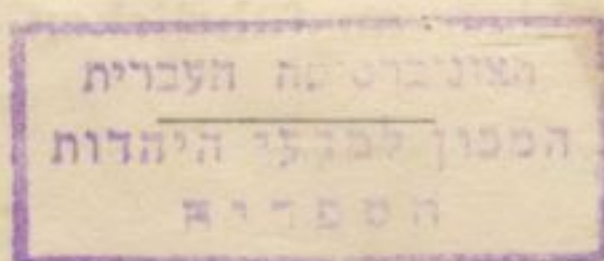
מתתיהו שטראשון בוילנא,

אליעזר הלוי (המכונה ד"ר לעווע) בברייטאן,

יקותיאל זוסמאן כהן ראפאפארט במינסק.

אליעזר ליפמאן זילבערמאן בליק.

שנה שלישית תרכ"ז — תרכ"ח.

פסקת א.

Lyck, 1868.

Selbstverlag des Vereins Mekize Nirdamim.

(L. Silbermann.)

Schnellpressendruck von Rudolph Siebert in Lyck.

6349.
P e s i k t a,

die älteste Hagada,

redigirt in Palästina

von

R a b K a h a n a.

Herausgegeben nach einer in **Zefath** vorgefundenen und in
Aegypten copirten Handschrift

durch den Verein

Mekize Nirdamim.

Mit kritischen Bemerkungen, Verbesserungen und Vergleichen
der Lesearten anderer drei Handschriften in **Oxford, Parma** und
Fez, nebst einer **ausführlichen Einleitung**

von

Salomon Buber

in Lemberg,

ordentlichem Mitgliede der deutschen morgenländischen Gesellschaft
zu Halle und Leipzig.

Lyck, 1868.

Selbstverlag des Vereins Mekize Nirdamim.

(L. Silbermann.)

Schnellpressendruck von Rudolph Siebert in Lyck.

פ ס י ק ת א

והיא

אגדת ארץ ישראל

מיוחסת לרב כהנא

אשר היתה ממונה וצפונה בכתב יד באוצרות הספרים עד כה, והיתה למראה עיני הגאונים והקדמונים, והביאו ממנה כאמרים רבים, גם לפסק הלכה.

יצאה עתה פעם ראשונה לאור עולם

על ידי חברת

מ ק י צ י נ ר ד מ י ם

עפ"י כ"י הנמצא בצפת, ונעתק במצרים, עם הערות ותקונים, והנהות לברר וללבן שנויי הנוסחאות משלשה כ"י אחרים: א) כ"י מעיר פעם באפריקא, ב) כ"י מאוצר הספרים באקספארד, ג) כ"י מאוצר הספרים בפארמא, גם מראה מקומות, משני התלמודים, ספרא ספרי ומכילתא, מדרשים וילקוט, ויתר ספרי הקדמונים, ובאורי הוראות מלות זרות הבאים בתוכה, ועם מבוא גרול, המפיץ אור על הפסיקתא בכלל ובפרט,

acc. 14, 332

ממני

שלמה באבער
מלבוב.

Lyck, 1868.

Selbstverlag des Vereins Mekize Nirdamim.

(L. Silbermann.)

Schnellpressendruck von Rudolph Siebert in Lyck.

ר' אבהו אול לקיסרין, ואתא מן תמן והוו אפוי נהירין, תמוניה תלמודיין, סלקין
 ואמרין לר' יוחנן, הדין ר' אבהו אשכח סימא, אמר להון ולמה? אמרין ליה דאפוי
 נהירין, אמר להון ודלמא אורייתא חדתא שמע, סליק לגביה וא"ל מה אורייתא
 חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא, וקרא עלוי חכמת אדם האיר פניו.

(פסיקתא פסקא פרה, פסיקתא רבתי פי"ד,
 ירושלמי שבת פ"ח ה"א, פסחים פ"י ה"א,
 שקלים פ"ג ה"ב, מדרש קה"ר ב' מי כהחכם).

~~296.834.1~~
(תכנה)

אוס' עזרי

פסיקתא.

24V1474

4026

מ פ ת ה.

א	ויהי ביום כלות משה	צד א — י
ב	שקלים (כי תשא)	י — כא
ג	זכור	כא — כט
ד	פרה	כט — מא
ה	החודש	מא — נו
ו	את קרבני לחמי	נו — סב
ז	ויהי בחצי הלילה	סב — סח
ח	העומר	סח — עב
ט	שור או כשב	עב — עט
י	ויהי בשלח	עט — צה
יא	עשר תעשר	צה — ק
יב	בחדש השלישי	ק — קי
יג	דברי ירמיהו	קי — קטז
יד	שמעו	קטז — קיט
טו	חזון (איכה)	קיט — קכג
טז	נחמו	קכג — קכט
יז	ותאמר ציון	קכט — קלד
יח	עניה סוערה	קלד — קלז
יט	אנכי אנכי	קלז — קמ
כ	רני עקרה	קמ — קמג
כא	קומי אורי	קמג — קמו
כב	שוש אשיש	קמו — קמט
כג	בחודש השביעי (ראש השנה)	קמט — קנה
כד	דרשו	קנו
כה	שובה	קנו — קסה
כו	סליחות	קסו — קסז
כז	אחרי מות	קסז — קעח
כח	ולקחתם לכם (סוכה)	קעח — קפה
כט	פסקא אחריתא דסוכות	קפה — קפט
ל	ביום השמיני עצרת	קפט — קצה
לא	וזאת הברכה	קצו — רא

1. 1871	1871	1871
2. 1872	1872	1872
3. 1873	1873	1873
4. 1874	1874	1874
5. 1875	1875	1875
6. 1876	1876	1876
7. 1877	1877	1877
8. 1878	1878	1878
9. 1879	1879	1879
10. 1880	1880	1880
11. 1881	1881	1881
12. 1882	1882	1882
13. 1883	1883	1883
14. 1884	1884	1884
15. 1885	1885	1885
16. 1886	1886	1886
17. 1887	1887	1887
18. 1888	1888	1888
19. 1889	1889	1889
20. 1890	1890	1890
21. 1891	1891	1891
22. 1892	1892	1892
23. 1893	1893	1893
24. 1894	1894	1894
25. 1895	1895	1895
26. 1896	1896	1896
27. 1897	1897	1897
28. 1898	1898	1898
29. 1899	1899	1899
30. 1900	1900	1900
31. 1901	1901	1901
32. 1902	1902	1902
33. 1903	1903	1903
34. 1904	1904	1904
35. 1905	1905	1905
36. 1906	1906	1906
37. 1907	1907	1907
38. 1908	1908	1908
39. 1909	1909	1909
40. 1910	1910	1910
41. 1911	1911	1911
42. 1912	1912	1912
43. 1913	1913	1913
44. 1914	1914	1914
45. 1915	1915	1915
46. 1916	1916	1916
47. 1917	1917	1917
48. 1918	1918	1918
49. 1919	1919	1919
50. 1920	1920	1920
51. 1921	1921	1921
52. 1922	1922	1922
53. 1923	1923	1923
54. 1924	1924	1924
55. 1925	1925	1925
56. 1926	1926	1926
57. 1927	1927	1927
58. 1928	1928	1928
59. 1929	1929	1929
60. 1930	1930	1930
61. 1931	1931	1931
62. 1932	1932	1932
63. 1933	1933	1933
64. 1934	1934	1934
65. 1935	1935	1935
66. 1936	1936	1936
67. 1937	1937	1937
68. 1938	1938	1938
69. 1939	1939	1939
70. 1940	1940	1940
71. 1941	1941	1941
72. 1942	1942	1942
73. 1943	1943	1943
74. 1944	1944	1944
75. 1945	1945	1945
76. 1946	1946	1946
77. 1947	1947	1947
78. 1948	1948	1948
79. 1949	1949	1949
80. 1950	1950	1950
81. 1951	1951	1951
82. 1952	1952	1952
83. 1953	1953	1953
84. 1954	1954	1954
85. 1955	1955	1955
86. 1956	1956	1956
87. 1957	1957	1957
88. 1958	1958	1958
89. 1959	1959	1959
90. 1960	1960	1960
91. 1961	1961	1961
92. 1962	1962	1962
93. 1963	1963	1963
94. 1964	1964	1964
95. 1965	1965	1965
96. 1966	1966	1966
97. 1967	1967	1967
98. 1968	1968	1968
99. 1969	1969	1969
100. 1970	1970	1970

פ ת ח ד ב ר

הפסיקתא העתיקה הזאת, אשר אני נותן לפניכם היום קוראים נכבדים! איננה הפסיקתא רבתי הנדפסת, המצויה בידינו, אכן היא הפסיקתא הישנה והקדומה, המיוחסת לרב כהנא, ואשר נסדרה בזמן חבור תלמוד ירושלמי, (זה לערך אלף וחמש מאות שנה) היא הפסיקתא אשר ממקורה שאבו בעלי המדרשים, וגאוני קדמאי, כמו רבינו סעדיה ורב האי הגאונים, רבינו נתן בעל הערוך, רש"י, בעלי התוספת, אור זרוע, שבולי הלקט, הרוקח, העיטור, הראב"ן, הסמ"ג, המרדכי, בעל ארחות חיים, המנהיג, בעל מנורת המאור, האבודרהם, בעל הילקוט, ועוד רבים זולתם, וכלם למעין ישיתוהו, וישאבו ממנה דרשות יקרות, ופנינים יקרים, בבאורי מקראות, כמובא בספריהם, והיתה חשובה בעיניהם, עד אשר גדולי הפוסקים הנזכרים, אשר מפייהם אנו חיים, ומימיהם אנו שותים בכל דבר הוראה, הביאו מאמרים רבים ממנה לפסק הלכה, כאשר יבואר בארוכה במובא אשר ספחתי אליה.

מהפסיקתא הישנה והיקרה הלזו, באו לידי בחסד עליון ארבע כתבי יד, (א) מאת הרב החוקר הגדול מהרש"ל ז"ל אשר נמצא בצפת ונעתק במצרים, ואותה בחרתי לשיממה לעיקר ולפנים הספר, (ב) כ"י ישן נושן מעיר פעס באפריקא, אשר נשלח לידי מאת הרב החכם הגדול מוהר"ר אליקום כרמולי נ"י, (ג) כ"י מאוצר הספרים באקספארד, (ד) כ"י מאוצר הספרים של די ראססי (נומר 261 בקובצי כ"י שלו). ואני הצעיר אשר ידיעת קדמוניות ישרון בערה על מזבח לבבי מני אז, ואשר דברי קדמונינו ז"ל יקרו בעיני מכל מחמדי חלד, לא חסתי על זמני ועל הרגעים אשר מנו לי — ואעמוס על שכמי כל המורה הגדול הזה, לעבור על כל דבריה בעין חודרת, ולהעמיק עד היסוד בה, ולערוך עליה הערות כפי מסת שכלי הדל: (א) מראה מקומות משני התלמודים, ספרא ספרי ומכילתא מדרשים וילקוט וספרי הקדמונים, (ב) תקונים לצרף וללבן הנוסחא הישרה והמתוקנת, למלא החסרונות ולתקן השגיאות אשר נפלו בה מידי המעתיקים השונים, עפ"י מאמרים הדומים אשר ימצאון בספרים הנזכרים, וגם עפ"י שלשה כ"י מהפסיקתא עצמה, אשר חנני ה' בהמה, ועפ"י שלשה עדים יקום דבר, (ג) הפיצותי אור על הרבה מאמרים סתומים, לבארם ולפרשם כיד ה' הטובה עלי, (ד) בארתי הוראות מלות זרות אשר באו בה, (ה) הקנתי לפעמים דרך אגב, גם הרבה מאמרים בירושלמי, מדרשים, וילקוט, אם במאמרים עצמם ואם במלות הזרות אשר בהם, (ו) הצגתי בפנים ציוני הפסוקים, אשר לא היו מצויינים בהכ"י.

והנני מקוה בעזר החונן לאדם דעה כי המעיינים הישרים בלבותם, היודעים להוקיר כל פעולה לפי ערכה, והבלתי מבקשים להטיל דופי במפעל זולתם, ולחפש בחפש מחופש מומי רעיהם, מלבר כי ישמחו על הסגולה היקרה אשר הבאתי להם חמדה גנוזה לא שופתה עין רואה מזמן הקדמונים עד הנה, המה יראו פעלי וישפטו מלאכתי באמונה ובישרת לבב, המה באמונת רוחם ידעו לערוך יגיעתי ופועל כפי, כי לא מלאכה קלה היא זו אשר העמסתי על שכמי, למען יצא כנונה ברק צדקת מאמרי קדמונינו ז"ל, להסיר כל סיג וחלאת השגיאות אשר נפלו בהם משגגת המעתיקים. ויברכוני על כונתי הרצויה, כי בכל כחי עבדתי

את העבודה הזאת, ובצפיתי צפיתי כי אפיק רצונם במלאכתי זו, וישימו נגר עיניהם מאמר רז"ל (ירושלמי סנהדרין פ"י סוף ה"א) כולם נתנו טרועה אחד, אמר הקב"ה אם שמעת דבר מפי קטן והנייד, לא יהא בעיניך כשומעו מפי קטן, אלא כשמעו מפי גדול כו'. והנה אם אמנם רבת יגעת להסיר חרולי הטעיות ולהגיה במקומות רבים הצריכים תקון, וראיות רבות יתנו עדיהן ויצדיקו הגהותי והערותי, וכן יודה כל משכיל ודורש אמת כי גלותי פני הלוח הנסוכה על מאמרים רבים, וקרן אור האמת ביפיו וזהרו, ככל זאת לא הרהבתי בנפשי עוז, לשלוח יד ולהגיה בפנים הספר, מדעתי כי כל האדם כוזב ועלול לשגיאה, אבל נתתי לפני הקוראים היקרים, הפסיקתא כמו שהעתקתיה מכ"י הרשד"ל מלה במלה, בלי עודף ובלי גרעון (מלבד סוף פסקא דזכור ושש פסקות אחריה והתחלת פסקא ויהי בשלח אשר היו חסרות בכ"י הזה והשלמתי מכ"י כרמולי) ואת אשר מצאתי נכון להעיר ולתקן הצגתי לבדנה בהערותי, ושמתי לנגד עיני מאמרם ז"ל מובא בפסקי תוס' מנחות סימן רכ"ז: "כשכתב עזרא הסופר התורה עשה נקודות, אמר אם יאמר משה למה נקדת? אשיב הלא לא מחקתי" (ומובא המאמר הזה בשנויים במדרש במ"ד סוף פ"ג, ובאדר"נ פל"ז), וכן נהגתי גם אני בהערותי ותקוני אלה, אם קצתם לא יכוננו בעיניך אתה המעיין, ורוח אחרת אתך בבאור המאמרים, אומר לך הלא לא מחקתי, הסר הערותי ותקוני, ונשארה לפניך הפסיקתא שלמה בצכיונה, והרשות בידך לפרש או לתקן כאשר ישר בעיניך, ושכלך יאלפך. — ובטרם אכלה לדבר, אמרתי לחרות עלי ספר, רחשי לבבי ורגשי תודתי אל ראשי חברת מקיצי נרדמים, אשר שמו להם למטרה, לרלות פנינים ממצולות הנשיה, ולהוציא תעלומה אור, המה ספרי קרמונינו ז"ל, אשר בבתי עקד ספרים כבבתי כלאים החבאו, למען יראה יפי זהרם על פני חוץ, וביחוד אל ידידי הרב הגדול בעל המגיד מוהר"ר אליעזר ליפמאן זילברמאן נ"י, אשר עוררני כפעם הפעם, למסור לירם הפסיקתא הישנה הזאת, להוציאה לאור עולם, אשר היתה כבר ערוכה ושמורה אצלי משנת תרכ"ב, ועוד בשנת כת"ד הוצאתי פסקא אחת ממנה לדוגמא, עם הערות ותקונים במחברת קבוצת חכמים, ולבבי ישמח מאד כי פעלי זה הוטב בעיניהם, כאשר מצאה חן בעיניהם המנחה הקטנה, אשר הבאתי לפניהם, היא מחברת "הערות ותקונים לתשובת הגאונים" והוציאנה לאור בשנה שניה.

ואליכם חברים יקרי רוח! אנשי החברה הנכבדה, בקשתי שמוחה, כי תשפטו פועל ידי בטוב לבב, וגם אם המצא תמצא לפעמים בדברי איזה שגיאה, תדינוני לכף זכות, ושימו נא על לבבכם מאמר התנא ר' אליעזר (אבות פ"ב מ"ו) יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, ואשר הזהיר לתלמידיו (ברכות כ"ח ע"ב) הזהרו בכבוד חבריכם, ואני תפלה יה"ר שלא אקפיד כנגד חברי, וגם חברי לא יקפידו כנגדי (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ב), ויהי נועם ה' על החברה הנכבדה וראשיה, ומעשה ידיה יכונן, להפיץ כל טוב ויקר בישראל, להגדיל תורה ולהאדירה, כעתירת זעירא דמן חבריא.

ל ע מ ב ע ר ג ע ר ב ראש חרש אלול תרכ"ח. שלמה באבער.